

М. С. Высоцкая

(Мінск, ДНУ «Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі»)

**РАЗВІЦЦЁ РЫНКУ ТУРЫСТЫЧНЫХ ПАСЛУГ
БРАСЛАЎСКАГА КРАЮ НА СУЧАСНЫМ
ЭТАПЕ Ё КАНТЭКСЦЕ ЭТНАКУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯЎ**

Развіццё турыстычнай сферы ў Браслаўскім раёне ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь “Аб турызме” і Дзяржаўнай праграмай “Беларусь гасцінная” на 2021–2025 гг. У цяперашні час развіццё сферы турызму адбываецца ва ўмовах сусветнага турыстычнага крызісу, выкліканага пандэміяй карона-віруса COVID-19 і наступнымі абмежавальнымі мерамі. Следствам гэтага стала практычна поўная адсутнасць міжнародных выязных і ўязных турыстычных патокаў.

Агульная колькасць турыстаў, якія наведалі гасцініцы і аздаравленчыя арганізацыі Браслаўскага раёна за студзень–ліпень 2021 г., складала 7196 чалавек, з іх 381 замежны грамадзянін або 5,3% ад агульнай колькасці. Для параўнання: студзень – ліпень 2020 г. 4634 чалавек, з іх 303 замежных грамадзян; студзень – ліпень 2019 г. 6600 чалавек, з іх 1 526 замежных грамадзян [1].

За студзень – ліпень 2021 г., паводле аператыўных дадзеных, аб’ём экспарту турыстычных паслуг склаў 96,07 тыс. дал. ЗША пры планавым гадавым заданні 220,4 тыс. дал. ЗША ці 40,5% да ўзроўню 2019 г. Для параўнання: студзень – ліпень 2020 г. – 21,6 тыс. даляраў ЗША; студзень – ліпень 2019 г. – 237 тыс. даляраў ЗША [1].

Турыстычную інфраструктуру раёна складаюць 3 гасцініцы, 8 аздаравленчых арганізацый, 84 турыстычныя стаянкі (агульнага тыпу, заказныя). Маецца 28 агульнадаступных аб’ектаў грамадскага харчавання, з іх – 4 аб’екты прыдарожнага сэрвісу, 352 гандлёвых аб’ектаў.

Браслаўшчына таксама з’яўляецца лідэрам у Беларусі па аказанні агратурыстычных паслуг, тут зарэгістравана 343 аграсядзібы. Толькі за студзень–ліпень 2021 г. зарэгістравана 43 новыя суб’екты аграэка-турызму.

Найважнейшым суб’ектам на турыстычным рынку Браслаўскага раёна з’яўляецца дзяржаўная прыродаахоўная ўстанова “Нацыянальны парк “Браслаўскія азёры””. Выканана рэканструкцыя адміністрацыйнага будынка, 1 выраблены касметычны рамонт

нумарнога фонду баз адпачынку і абнаўленне турыстычных стаянак. Працягваецца праца на аб'ектах для масавага адпачынку насельніцтва ў рэкрэацыйнай зоне Струста і Снуды. Для гасцей Браслаўшчыны прадстаўлены новы турыстычны прадукт – назіральная вежа на гары Маяк. Тут арганізавана работа новага інфармацыйнага пункта, уключаючы продаж білетаў і сувенірнай прадукцыі. Устаноўлены новыя драўляныя арэлі, арганізаваны выязны гандаль, згодна распрацаванага маршруту па турыстычным аб'ектам. Да турыстычнага сезона абсталяваны экалагічная сцежка «Слободковская озовая гряда», турыстычны маршрут «Турбазовский рог» з малымі архітэктурнымі формамі, інтэрактыўнымі элементамі і фотазонамі. Пашырыўся і пералік пракатнага інвентару: было набыта 20 горных ровараў, 6 лодак, 8 электраскутараў і элэптычны трэнажор для трэнажорнай залы базы адпачынку «Дрывяты».

Для турыстаў Нацыянальнага парку «Браслаўскія азёры» прапануюцца 15 тураў на рускай і англійскай мовах з рознай тэматыкай, якія ўключаюць поўны комплекс паслуг (харчаванне, пражыванне, экскурсійныя і дадатковыя паслугі) з працягласцю знаходжання ад 2 да 10 дзён з анансаваннем на афіцыйным сайце Нацыянальнага парку, а таксама ў сацыяльных сетках. 26 экскурсійна-турыстычных маршрутаў, 14 веласіпедных, водных маршрутаў. Да летняга сезона распрацавана 5 новых культурна-забаўных тураў. Для арганізацыі экскурсій прадстаўлены 2 аўтобусы, 2 прагулачных караблі па акваторыі азёр Дрывяты і Струста.

Зроблены рамонт альтанак і ценявых падстрэшкаў, лодачных прычалаў, месцаў рыбнай лоўлі. Выканана ландшафтна-рэкрэацыйнае ўладкаванне турыстычных стаянак і месцаў адпачынку на суму 289,75 рублёў. Для параўнання: за студзень-ліпень 2021 г. выручка ад аказання турыстычных паслуг склала 3 798,52 рублёў; за студзень – ліпень 2020 г. – 2 990,17 рублёў; за студзень – ліпень 2019 г. – 1 575,57 рублёў [1]. Турысцка-аздараўленчым прадпрыемствам «Браслаўскія азёры» вядуцца работы па будаўніцтве 2-х павярховага катэджа з пакоем адпачынку і лазнева-аздараўленчым комплексам, завершана будаўніцтва 2-х драўляных хатак, праведзена закупка атракцыёну «водны банан», 3-х і 4-х мясцовых катамаранаў, усталяваны пірс і пешаходная дарожка да яго.

Да турыстычнага сезона ўладкоўваецца кемперная стаянка, паблізу возера Дрывяты.

Турыстычнымі арганізацыямі вядзецца работа па паляпшэнню

якасці абслугоўвання турыстаў і пашырэнню паслуг. Для падтрымання цікавасці турыстаў клубам “Дрывяціч” распрацаваны 3 новыя веламаршруты: вакол возера Бярэжжа, возера Дрывяты і па лесапарку Дубкі, водны маршрут на яхтах класа АВА, сплавы на лодках-дракарах, прагулкі на яхце “Maginer”, выязныя экскурсіі. Для турыстаў былі набыты 5 ровараў, турыстычнае абсталяванне і 2 электрасамакаты. Для прыклада: за студзень – ліпень 2021 г. выручка па пракаце спартыўнага абсталявання склала 26 936,80 рублёў; за студзень-ліпень 2020 г. – 6 309,50 рублёў; за студзень – ліпень 2019 г. – 2 065,50 рублёў; за студзень – ліпень 2018 г. – 867 рублей [1].

Для інфармацыйнай падтрымкі турыстаў і гасцей Браслаўшчыны распрацаваны сайт Браслаўскага раёна www.braslavtravel.bv і запушчана адзіная інфалінія.

Сумеснымі намаганнямі Браслаўскага раённага выканаўчага камітэта, Нацыянальнага парка і клуба “Дрывяціч” была ўладкаваная аматарская велатраса даўжынёй 3 км у лесапаркавай зоне Дубкі. Устаноўлены паказальнікі, якія вызначаюць напрамкі руху па трасе для 3-х узроўняў складанасці, інфармацыйныя стэнды, фотазоны, лаўкі. У далейшым плануецца на гэтым месцы будаўніцтва лыжаролернай трасы са стрэльбішчам для правядзення рэспубліканскіх спаборніцтваў па біятлоне.

Установай культуры “Браслаўскае раённае аб’яднанне музеяў” праводзяцца кірмашы рамёстваў, майстар-класы па традыцыйных рамёствах для гасцей і турыстаў горада, экскурсійныя туры, выставы вырабаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, экскурсіі па выставачных залах, квэст-гульні. З чэрвеня арганізаваны турыстычны маршрут для самастойнага падарожжа “Кругасветка ўражанняў”, сумесна з агра-сядзібай “Вусце-Лайф”, сямейнай фермай “Кароль-памідор”, стайняй “Гарбунок”, асабістай падсобнай гаспадаркай “Хутар Крапачы”, кафэ “Струсянскі прытулак”, сядзібай “У ганчара”. Так за чэрвень – ліпень 2021 г. турыстычны маршрут наведала больш за 500 чалавек, выручка склала больш за 2 тыс. рублёў. За студзень – ліпень 2021 г. было праведзена 238 выязных экскурсій, за студзень – ліпень 2020 г. праведзена 163 экскурсіі [1].

Пераўтварэнні турыстычнай інфраструктуры закранулі і Браслаўскі раён. З’явіліся новыя архітэктурныя формы у а. г. Друя і г. п. Відзы. З’явілася новая аглядная пляцоўка з арэямі на Замкавай гары. Варта адзначыць, што на працягу ўсяго турыстычнага сезону 2021 г. на цэнтральным пляжы воз. Дрывяты працавалі летняе кафэ “Ветразь” і кафэ “Пляж”, ажыццяўляўся продаж сувенірнай прадукцыі, пракат электраскутараў.

З мэтай прасоўвання турыстычных паслуг арганізацыямі

актыўна праводзіцца рэкламная дзейнасць турыстычнага патэнцыялу рэгіёна. Выдадзены буклеты, брашуры, флаеры, лістоўкі, календары, візітоўкі з падрабязнай кантактнай інфармацыяй. Нацыянальным паркам “Браслаўскія азёры” распрацаваны і размешчаны 172 інфармацыйныя таблічкі, 32 рэкламна-інфармацыйныя шчыты, 4 банеры.

У мэтах папулярызацыі турыстычнага патэнцыялу Браслаўскага раёна і павелічэння большага патоку турыстаў праводзіліся здымкі такімі тэлеканаламі як АНТ, БТ-1, БТ-4, Беларусь 1. Таксама неаднаразова публікавалася інфармацыя ў раённай і рэспубліканскіх газетах і часопісах.

Адной з многіх знакавых падзей для рэгіёна стала прэзентацыя ў 2021 г. “Фотаальбом Браслаўскі край”. Гэта выданне адлюстроўвае гісторыю, вытворчую дзейнасць, культурныя і спартыўныя падзеі, турызм, адпачынак і прыроду Браслаўскага Паазер’я.

Прыцягненню дадатковага турыстычнага патоку ў рэгіён спрыяла і правядзенне разнастайных відовішчных мерапрыемстваў: Міжнародны фестываль традыцыйнай культуры “Браслаўскія зарніцы”, міжнародны музычна-спартыўны фестываль “Viva Braslav”, свята сярэднявечнай культуры “Меч Брачыслава”, свята народнага каляндара “Масленіца” і “Купалле”, канцэрты выхаднога дня ў лесапарку “Леснічоўка”, забаўляльныя праграмы ў зоне адпачынку “Бру-каванка”. Таксама праходзяць і спартыўна-масавыя мерапрыемствы, такія як “Чэмпіянат і Першынство Рэспублікі Беларусь па зімовым трыятлоне”, спаборніцтвы па спартыўным рыбалоўстве, бегавеламарафон, алімпійскае крос-кантры, этап Кубка Беларусі па вейк-бордзе, спаборніцтвы па веславанні на лодках “Цмок”.

Усе арганізацыі турыстычнай індустрыі актыўна прымаюць ўдзел у выставах-кірмашах, якія праходзяць у Рэспубліцы Беларусь, з прэзентацыяй турыстычных паслуг рэгіёну. Для прыцягнення большай плыні турыстаў больш за 60 прадстаўнікоў турыстычнай сферы з усіх рэгіёнаў Рэспублікі Беларусь сабраліся 14-15 траўня 2021 г. у Браславе для ўдзелу ў турыстычнай выставе «OPEN AIR “Браслаў – Цэнтр устойлівага развіцця”».

Для развіцця турыстычнай галіны ў Браслаўскім раёне распрацаваны інвестыцыйныя прапановы па стварэнні турыстычнай інфраструктуры.

Зараз ў Браслаўскім раёне рэалізоўваюцца 6 міжнародных праектаў па турызме. У рамках праекта “Паддержка прадпринимательства в сфере туризма на местном уровне в Республике Беларусь”

працягнулася ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы паруснай школы. Набыта абсталяванне і інвентар для ўдзелу ў турыстычных выставах, зняты прэзентацыйны відэаролік аб турыстычным патэнцыяле Браслаўскага краю. У рамках праекта “Сетеобразование в туристическом секторе Браслава как инструмент устойчивого развития территории” для далейшай рэалізацыі распрацаваны “План развіцця ўстойлівага турызму ў Браслаўскім раёне да 2035 г.”.

Акрамя вышэйпералічанага плануецца добраўпарадкаванне парка XVIII ст. “Бяльмонты” ў а. г. Ахрэмаўцы; стварэнне клас-тарнай ініцыятывы і адзінай турыстычнай паслугі, у якую ўваходзяць паслугі пражывання, харчавання, пракату, экскурсій; стварэнне школы інфармацыйных тэхналогій з мэтай навучання гаспадароў аграсядзібаў навыкам прымянення сучасных інфармацыйных тэхналогій; стварэнне сэрвісу онлайн заказаў і дастаўкі прадуктаў з дапамогай электрамабіля.

З улікам попыту турыстаў на паслугі суб’ектамі турыстычнай індустрыі і далейшага развіцця Браслаўскага раёна – як бяспечнай і квітнеючай тэрыторыі, распрацавана стратэгія развіцця рэгіёну да 2025 г., якая прадугледжвае доўгатэрміновыя шляхі і напрамкі развіцця турызму на тэрыторыі раёна, арыентаванага на захаванне прыроднай спадчыны, развіццё культурна-пазнавальнага, падзейнага, экалагічнага, сельскага, гастронамічнага відаў турызму.

Спіс выкарыстаных крыніц і літаратуры

1 Справочно-аналитическая информация Браславского райисполкома по вопросу «О выполнении «Плана развития рынка туристических услуг в 2021 г. и формирование стратегии развития рынка услуг до 2025 г.»